

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek vedoucího práce

Autor práce: Bc. Vladimír Hulík

Název práce: Indikátory a benchmarky jako nástroj vzdělávací politiky EU

Autor posudku: Doc. PhDr. Arnošt Veselý, PhD.

Autor si pro svoji diplomovou práci zvolil důležité téma z veřejné, resp. vzdělávací politiky. Zároveň jde o téma, kterému byla doposud v ČR věnována jen velmi malá výzkumná pozornost. V tomto ohledu jde v mnohém o práci explorační, tedy věnující se tématu ještě nepříliš probádanému, což je potřeba ocenit. Na práci je též zcela patrné, že autor je s tématem důkladně obeznámen a že jde již o velmi vyspělého výzkumníka. Práce je dobře a srozumitelně strukturována a má jasně stanovené výzkumné otázky a výzkumné cíle. Práce obsahuje teoretickou, empirickou i aplikační část. Také po formální stránce je práce na dobré úrovni. Jazyk práce je srozumitelný a formulace povětšinou přesné. Nicméně někdy je na práci patrná jistá uspěchanost. Například na straně 11 je uveden *Obrázek 1. Kontext indikátorů ve „znalostním konceptu“*, ovšem bez toho, že by autor na tento obrázek jakkoli odkazoval, nebo jakkoli ho vysvětlil či interpretoval.

Ačkoli obsah i forma práce splňují všechny nároky kladené na diplomovou práci, výše zmíněná uspěchanost je patrná i v obsahové rovině. Některá tvrzení nejsou bohužel dostatečně promyšlena a jejich argumentace dotažena. Práce obsahuje rozsáhlé deskriptivní pasáže, bez kritičtější a hlubší analýzy. Je zde sice poměrně rozsáhlý a podrobný popis vývoje indikátorů EU, ale již mnohem méně se dovíme o tom, *proč* byl jejich vývoj právě takový. Např. na straně 53 autor dovozuje, že od roku 2005 se přístup EU radikálně změnil. Proč tomu tak bylo? Jak lze vysvětlit takové zásadní a časté změny v indikátorech? Jedna z možných odpovědí se skrývá ve faktu, že stanovení indikátorů je politikum par excellence. Autor sice tomuto tématu věnuje kapitolu, ovšem v ní de facto vychází pouze z jedné koncepce (Salais 2006), přičemž literatura v oblasti veřejné politiky je mnohem bohatší a nabízí více úhlů pohledu. Jde například o poznatek, že indikátory mají často za úkol maskovat bytostně politické téma s tím, že se z něj udělá téma „technické“. Je to vlastně jedna z možných politických strategií. Jinou strategií je pak samotný výběr indikátorů. Pokud tomu tak je, kdo tyto strategii využívá a jak v rámci EU? Jací aktéři zde vlastně hrají především? O tom se bohužel v práci nic nedozvíme. Je pravda, že autor sám se přiznává již na straně 5, že „cílem práce

je podrobit sadu referenčních ukazatelů *statistickému* pohledu ...“, v práci v oboru veřejné politiky jde ovšem o značně zúženou perspektivu.

Toto opomenutí má, podle mého názoru, důsledky pro interpretaci zjištění samotného autora. Dochází-li například ke zjištění, že některé indikátory se překrývají, má tendenci vysvětlovat tento překryv technickou nedostatečností (resp. nekompetencí). Vzhledem k analytickému zázemí EU, se ovšem jako pravděpodobnější jeví vysvětlení tohoto „opomenutí“, že jde o záměr, který sleduje jisté politické cíle. Bylo by vhodné se tázat, pro koho je taková duplicita výhodná.

Druhým věcným problémem je podle mého názoru propojení vzdělávací politiky s indikátory. Autor zde vychází z hodně zjednodušeného, a navíc značně obecného, konceptuálního rámce (strana 23 a 24). Přitom existují mnohem propracovanější rámce procesu vzdělávací politiky a jejich efektů. Toto opomenutí má důležité implikace pro samotnou práci. Jde zejména o velmi zjednodušené nahlížení efektů vzdělávací politiky. Autor (ostatně stejně jako tvůrci indikátorů) evidentně přeceňuje možnosti vzdělávací politiky, a to zejména v krátkodobé perspektivě. Je například nerealistické očekávat základní změny v mezinárodních šetřeních, tedy alespoň změny k lepšímu. Jak ukazují analýzy vzdělávacích reforem (což je ostatně téma, které je teoreticky i prakticky v práci zcela opomenuto), ve většině zemí vzdělávací výsledky dlouhodobě stagnují (bez ohledu na reformy všeho druhu) a pokud dochází někde ke zlepšení, jde o zlepšení inkrementální a v průběhu dlouhého časového úseku. Propracovanější teoretický rámec, stejně jako důkladnější empirická analýza by jistě takovým zjednodušením pomohly předejít.

Třetí problém, který souvisí s výše uvedenou „nedotažeností“, je míchání normativních a analytických pasáží. Například část 5.4.3. s nadpisem „Možný budoucí vývoj“, která má být dle autora „odhadem možného budoucího vývoje“ obsahuje několik normativních pasáží (ve stylu „měla by se provést ...“). Formulace doporučení a závěrů je v pořádku, ale tyto by měly být vždy odděleny od analýzy. Jinými slovy řečeno, v práci se prolínají jak analytické tak „angažované“ argumenty, což není vždy úplně šťastné.

Na závěr je třeba zopakovat, že výše uvedené připomínky je třeba brát jako doporučení pro další práci autora. Ačkoli autor ve své práci jen zčásti využil svůj nesporný talent a erudici, celkově práce splňuje nároky kladené na diplomovou práci.

**Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě
a hodnotit ji známkou „velmi dobře“.**

Otázky k obhajobě:

1. Jaké jsou obecné přednosti a omezení indikátorů jako nástroje vzdělávací politiky?
2. Jak by podle Vás měl probíhat ideální proces formulace indikátorů jako nástroje vzdělávací politiky? Kdo a jak by měl tyto indikátory formulovat? Proč?
3. Jakými jinými nástroji by šlo dosáhnout zkvalitnění procesů vzdělávací politiky v zemích EU?

Datum: 26. 5. 2011

Podpis: